

Шановні члени галузевої експертної ради!

Адміністрація Луганського національного аграрного університету, проектна група та група забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ознайомились із проектом експертного висновку галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Вдячні Вам за проведену роботу, зокрема щодо розробки рекомендацій з подальшого удосконалення освітньої програми. Ми надали вмотивовані відповіді на зауваження, вчасно завантажили їх через акаунт, але через технічні проблеми дані відповіді не доступні для перегляду членам галузевої ради, про що повідомлено в технічну підтримку Національного агентства. Ми розмістили файл з Відповіддю на сайті Університету за посиланням.

Надаємо пояснення щодо зауважень, наведених у проєкті рішення галузевої експертної ради, зокрема щодо висновку наведеного у Критерії 2 та Критерії 8 (п. 8.5).

З повагою,

гарант освітньої програми

Лариса ВАСЮРЕНКО

ВМОТИВОВАНІ ВІДПОВІДІ НА ЗАУВАЖЕННЯ ГЕР

Критерій 2.

Зауваження ГЕР:

«ГЕР погоджується з зауваженнями ЕГ по критерію 2. Однак, невідповідність ОПП і НП в частині загальноуніверситетської практики, наявність ОК, які б забезпечували ЗК04 та інші зауваження висловлені ЕГ відповідно до критеріїв НА визначають рівень відповідності Е - відповідає з недоліками, що можуть бути усунені протягом одного року.»

Відповідь на зауваження:

1. У відповідь на зауваження ГЕР щодо невідповідність ОПП і НП в частині загальноуніверситетської практики, наголосимо на тому, що ця складова графіку навчального процесу не вимірюється в кредитах та не має форми контролю. Це не вид навчання, а виділений час для збору даних для виконання індивідуальних завдань в рамках дисципліни ОК27 - Системи і

методи прийняття рішень. Дана практика є нововведенням ОП 2020-2021 року, тому перший досвід проходження цього заходу відбудеться у червні 2021 року. Потреба у плануванні даного часу для ознайомлення здобувачів всіх спеціальностей університету з різними практичними аспектами аграрної галузі, враховуючи аграрну направленість діяльності ЗВО, виникла в умовах навчання під час карантинного режиму в країні, особливостей здійснення господарської діяльності на територіях Луганської та Донецької області під час збройного конфлікту на Сході нашої країни.

В час, відведений для практики, здобувачі, у вигляді навчальних екскурсій та інших заходів, можуть спостерігати за технологічним циклом сільськогосподарського виробництва, як на земельних ділянках, які є у власності Університету, так і відвідуючи аграрні підприємства Сходу країни.

2. У відповідь на зауваження ГЕР щодо наявності ОК, які б забезпечували ЗК04, наголосимо, що ОК 36 Підготовка кваліфікаційної роботи забезпечує ЗК 04. Сталася технічна помилка при конвертації файлу «Освітня програма» у формат pdf. За посиланням завантажений файл з врахуванням виправлення даної технічної помилки:

<https://lnau.in.ua/DOCS/Vstup-2020/OOP/%D0%9E%D0%9F%D0%9F%20%D0%9E%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%20%D1%96%20%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%91%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%20%D0%B7%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%83%20%D1%96%20%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>

3. У відповідь на зауваження ГЕР щодо «інші зауваження висловені ЕГ відповідно до критеріїв НА». А саме:

В звіті ЕГ зазначено наступне: “В переліку вибірових дисциплін, які пропонуються для вивчення на першому рівні вищої освіти (бакалавр) спеціальності 071 “Облік і оподаткування” є дисципліни, які забезпечують поглиблення фахових знань і вмінь (“Податкова система”), набуття соціальних навичок (“Соціологія”, “Конфліктологія”, “Психологія ділового спілкування”, “Риторика”, “Лідерство” та ін.), з інших спеціальностей, які не відповідають напряму спеціальності 071 (“Гриби лісів України”, “Коштовне каміння”, “Урбоекологія”, “Дерев'яні конструкції”, “Екотрофологія” та ін.).

Отже, Дисципліни можуть вважатися вибіровими лише в тому разі, якщо вони є такими відповідно до можливостей вибору здобувача, відповідно до Рекомендацій щодо застосування критеріїв оцінювання якості ОП від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: «В основі системи вибіровості лежить можливість індивідуального вибору кожного здобувача вищої освіти. Варто розуміти, що при максимально можливому

врахуванні потреб здобувача вищої освіти можливе обрання будь-якої дисципліни, що запропонована на вибір у ЗВО, незалежно від спеціальності чи підрозділу, який забезпечує її викладання (з можливими обмеженнями щодо необхідності вивчення дисциплін передумов та чітко визначеними обмеженнями організаційного характеру)». Можливість вибору дисциплін з інших ОП (зокрема і тих, спеціальності яких напряму не пов'язані із спеціальністю здобувача освіти) є важливою як з точки зору особистісного розвитку здобувача освіти, так і з метою запровадження міждисциплінарності в освітній процес.

В Луганському національному аграрному університеті надається можливість здобувачам вищої освіти формувати індивідуальну освітню траєкторію, яка відповідає Закону України «Про вищу освіту», рекомендаціям Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо можливостей вибору здобувачів дисциплін із того переліку, що йому надається. Свій вибір здобувач Університету робить самостійно в особистому кабінеті, а з переліком і анотаціями вибіркового дисциплін можуть знайомитися усі зацікавлені сторони у вкладці «Вибіркові дисципліни» розділ «Студенту» на сайті Університету. Процедура вибору дисциплін здобувачем вищої освіти зрозуміла, організована та прозора, що відповідає «Положенню про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти Луганського національного аграрного університету дисциплін за вибором».

Алгоритм здійснення такої процедури передбачено «Положенням про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти Луганського національного аграрного університету дисциплін за вибором» (посилання - <https://lnau.in.ua/DOCS/NormDocs/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D1%82%D0%B0%20%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%9B%D1%83%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%83%20%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BC.pdf>)

Вважаємо, що підтверджуючі документи, що регулюють порядок вибору дисциплін, індивідуальний навчальний план здобувача, доступ до ознайомлення з переліком вибіркового дисциплін на сайті Університету є тими

аргументами, що надають змогу встановити відповідність підкритеріям Критерію 2.

4. У відповідь на зауваження ГЕР щодо «інші зауваження висловлені ЕГ відповідно до критеріїв НА»:

В звіті ЕГ зазначено наступне: В п.2.1. Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти в ЛНАУ (<https://bitly.su/9F7YHWSd>) зазначено, що ІНП здобувача 1 року підготовки повинен містити тільки обов'язкові освітні компоненти, однак аналіз НП 2017-2020 років свідчить про необхідність вибору дисциплін з 2 семестру, тобто з 1 року навчання.

Зазначимо, що нова редакція нормативних документів, які регулюють в представлений на експертизу ОП порядок вибору дисциплін («Положення про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти Луганського національного аграрного університету дисциплін за вибором») (лютий 2021 року) та індивідуальний навчальний план здобувача (грудень 2020 року) затверджені Вченою радою Університету та введені в дію Наказами у грудні 2020 та лютому 2021 року. Саме в цих нормативних документах враховані ті зміни, які оновлюють дану ОП порівняно з ОП 2017-2019, в контексті формування загальноуніверситетського каталогу вибіркового дисциплін і відповідно формування індивідуальної траєкторії навчання кожного окремого здобувача.

Тому, дійсно, в ОП минулих років формування вибіркової складової та індивідуального плану здобувача першого курсу здійснювалось за іншим механізмом, який представлений в редакції Положення за посиланням: https://lnau.in.ua/DOCS/Accreditation/071/bac/49_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D1%82%D0%B0%20%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BC.pdf, де «п. 3.2.2. Студенти, ознайомившись з переліком дисциплін за вільним вибором протягом першого семестру, включають обрані дисципліни до індивідуального плану на другий семестр поточного навчального року».

5. У відповідь на зауваження ГЕР щодо «інші зауваження висловлені ЕГ відповідно до критеріїв НА»:

В звіті ЕГ зазначено наступне В НП для заочної форми навчання є дисципліни, де на самостійну роботу відводиться більше 90% бюджету часу (3 кредити - 90 годин - 8 аудиторних годин; 5 кредитів - 150 годин - 14 аудиторних годин; 10 кредитів - 300 годин - 28 аудиторних годин), загалом за

НП на 2020 рік встановлено 240 кредитів - 7200 годин - 640 аудиторних годин (91,1%).

Наголосимо, що періодичний перегляд ОП передбачає здійснення та визначення дотримання основних вимог до розробленої ОП, зокрема визначення та розрахування навчального навантаження досяжним реалістичним та адекватним. Моніторинг здійснює проектна група. До цього процесу залучаються викладачі, здобувачі вищої освіти та ін. Згідно з п. 34 Положення про організацію освітнього процесу в Луганському НАУ (<https://bitly.su/WpQrE0h>) самостійна робота здобувача денної форми навчання становить до $\frac{2}{3}$ бюджету часу, заочної форми навчання - до 90% бюджету часу, відведеного на конкретну дисципліну в робочому навчальному плані. Перевищення обсягу часу на самостійну роботу на 1,1% виник в результаті математичної процедури заокруглення при визначенні 10 відсотків аудиторних годин від загального обсягу часу на вивчення дисципліни.

Відповідно до Рекомендацій щодо застосування критеріїв оцінювання якості ОП від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: «Щоб виконати підкритерій 2.8, ЗВО має продемонструвати, що він вживає заходи для того, щоб реалістично оцінити, яким є обсяг самостійної роботи, в середньому потрібний здобувачеві для належного опанування цієї дисципліни. Під час експертизи інформативними заходами є інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та співвіднесення його результатів з фактично визначеною в навчальних та робочих НП кількістю аудиторних годин і годин самостійної роботи, видами та різноманіттям завдань».

Тому зазначимо що в Звіті ЕГ зазначено, що «Під час зустрічі здобувачі денної і заочної форми навчання засвідчили, що їм вистачає аудиторних годин на вивчення дисциплін».

Також, по дисциплінам, що вимагають формування СК щодо використання спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій використовуються наступні види та різноманіття завдань:

- вивчаються загальні програмні засоби та ІТ (наприклад, Microsoft Office, Microsoft Windows, демонструються ОС на базі Linux),

- проводиться огляд та вивчення функцій сучасних класів економічних систем (ERP, MRP II, CSRP, CRM, CPM, HRM, EAM, EDMS / ECM, Workflow / BPM, Collaboration-система)

- вивчення спеціалізованого програмного забезпечення від компанії SAP, компанії CROPIO, компанії BAS/BAF, лінія програмних застосунків Microsoft Dynamic, корпорації «Парус», компанії Софт Фарм, компанії АгроАналітика.

Поглиблення цих знань також проводиться за рахунок долучення студенті до участі в I Міжнародній науково-практичній конференції «Використання інформаційних технологій для оптимізації процесів виробництва сільськогосподарської продукції та управління підприємствами», яка була проведена 11-12 березня 2021р. в ЛНАУ (<https://travelite.com.ua/conference/>).

Таким чином на освітній програмі досягається досить глибоке вивчення інформаційних технологій, зокрема облікових та управлінських систем, а також їх застосування в агросекторі що забезпечує формування теоретичних знань і практичних навичок за цими дисциплінами, а також досягненню цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Зауваження ГЕР:

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

«За результатами аналізу невідповідностей по критеріям 2 та 5 було констатовано, що система забезпечення якості закладу вищої освіти не забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності з реалізації освітньої програми, що є суттєвим недоліком»

Відповідь на зауваження:

Наголосимо, що важливість забезпечення вчасного реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності з реалізації освітньої програми усвідомлюють і втілюють як Гарант ОП, адміністрація Університету, НПП. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Підтвердження тому є:

По-перше, розроблена та затверджена нормативна база задля процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм:

Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Луганського НАУ (<https://bitly su/kHqwe>),

Положенням про раду з якості вищої освіти у Луганському національному аграрному університеті (<https://bitly su/eRDjR8y>)

Положенням про проєкту, робочу групи освітніх програм та групу забезпечення Луганського національного аграрного університету (<https://bitly su/neE4a>)

Положенням про гарантів освітніх програм Луганського національного аграрного університету (<https://bitly su/V4vPA>)

Положенням про освітні програми Луганського національного аграрного університету (у новій редакції) (<https://bitly su/VydfS2>).

Відповідно до останнього Положення перегляд ОПП з метою її удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації. ОПП може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім місії (цілей) і

програмних результатів навчання. Перегляд ОПП здійснюється не рідше ніж 1 раз на рік.

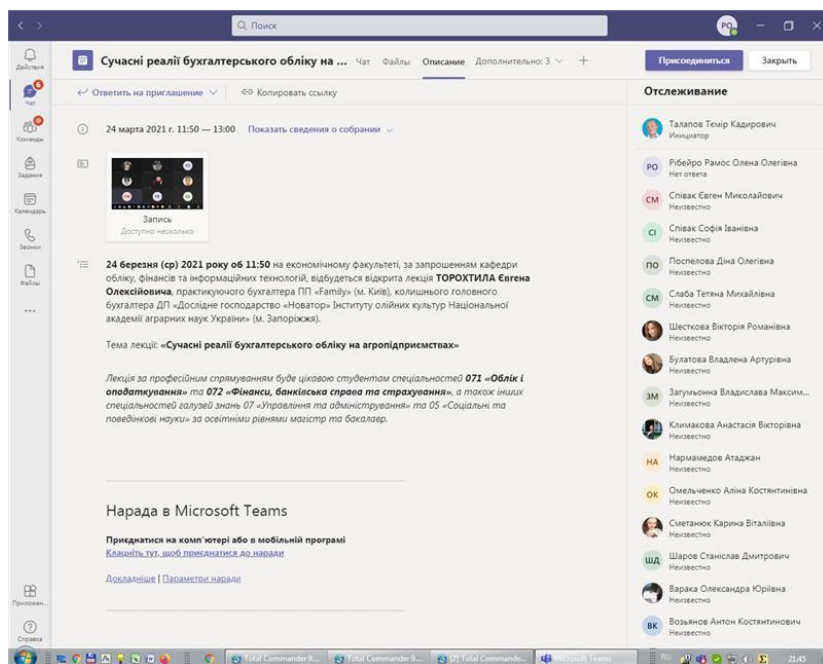
По-друге, з метою розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП зовнішні та внутрішні стейкхолдери можуть вносити свої пропозиції. Пропозиції збираються кафедрою, Вченою радою факультету, науково-методичною комісією, Радою з якості освіти, Центром якості, професійної адаптації та консалтингу.

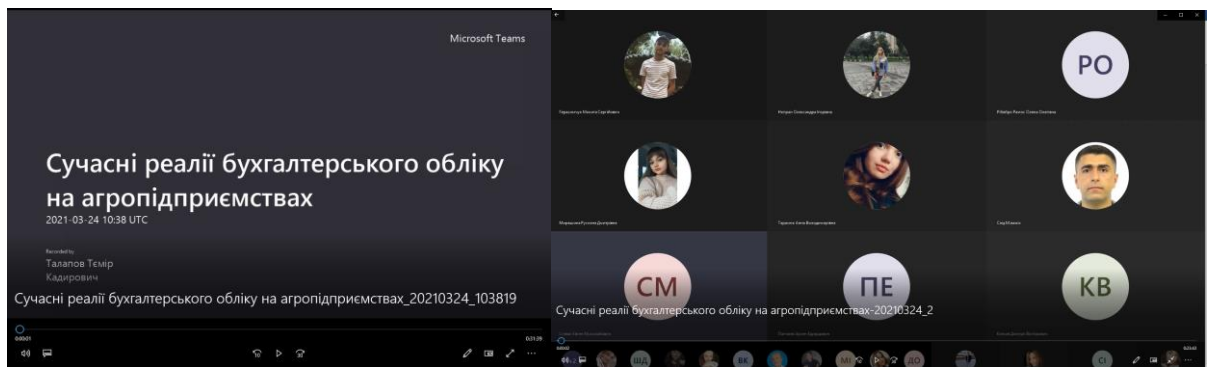
На сайті Луганського НАУ в рубриці «Якість освіти»: «Проект громадського обговорення ОПП на 2021 рік» представлено проекти освітніх програм на наступний навчальний рік.

Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери, про що надана інформація ЕГ (Запит ЕГ п.4,6). Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми. Започаткована практика збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників факультету в цілому, про що надана інформація ЕГ (Запит ЕГ п. 33). До проведення аудиторних занять залучаються професіонали-практики, прикладом є відкрита лекція Торохтила Є.О. «Сучасні реалії бухгалтерського обліку на агропідприємствах», яка проводилася **для здобувачів ОП** (наприклад: **Нармамедов Атаджан, Климакова Анастасія, Омельченко Аліна** та інші).

Відео відкритої лекції Торохтила Є.О. «Сучасні реалії бухгалтерського обліку на агропідприємствах»:

<https://drive.google.com/drive/folders/1rZj6rwb6fVzD1rqcu3Or1f-MrjYYO1tB?usp=sharing>

Залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОПП відбувається через рецензування і подання пропозицій до ОПП, про що надана інформація ЕГ (Запит ЕГ п.20).

По-третє, здобувачам для оцінки якості освітнього процесу пропонується проходити анкетування, про що надана інформація ЕГ (Запит ЕГ п. 49). погоджуємось, щодо необхідності удосконалення переліку питань з метою оцінювання рівня задоволеності здобувачів не тільки окремими питаннями освітнього процесу, але і задоволеністю університетською інфраструктурою, соціальною та іншими сферами життя.

Також, рівень наукової і професійної активності викладачів, які залучені до ОПП, відповідає вимогам від 4 до 11 пунктів Ліцензійних умов.

Згідно Звіту ЕГ: Аналіз академічної кваліфікації НПП свідчить, що викладачі мають або освіту по спеціальності 071 “Облік і оподаткування” або підвищення кваліфікації, що відповідає дисциплінам, які вони викладають, науковими статтями (тема дослідження яких відповідають профілю кафедри), а також методичні розробки (рекомендації) по відповідним дисциплінам, про що надана інформація ЕГ (Запит ЕГ п. 34, 37).

Професійна кваліфікація НПП підтверджується наявністю досвіду професійної діяльності НПП. В 2020 році запроваджено пілотний проект щодо оцінки розвитку наукової і викладацької майстерності, які враховуватимуть досягнення НПП.

Всі ці аспекти є свідченням систематичного моніторингу, своєчасного реагування для удосконалення та усунення недоліків освітній діяльності з реалізації освітньої програми. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі.